

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen

Virksomheder

journalnummer 2024-5637

Sendt elektronisk: mst@mst.dk

Vingsted, den 15. februar 2024

Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund's bemærkninger til Miljøstyrelsens høring af berørte myndigheder og organisationer ifm. behandling af ansøgning om placeringstilladelse til sammenlægning af havbrug i As Vig - j.nr. 2024-5637.

Miljøstyrelsen har med høringsfrist 16. februar 2024 udsendt en ansøgning om sammenlægning af havbrug i As Vig i høring til myndigheder og centrale interessenter. Den ansøgte sammenlægning omfatter udflytning af havbrugene Borre I og II fra Horsens Fjord til fælles position med eksisterende havbrug i As Vig.

Den ansøgte sammenlægning er så vidt DSF og DN er orienterede kun én af to planlagte sammenlægninger, idet også Hjarnø Havbrug i Horsens Fjord planlægges udflyttet og sammenlagt med Hundshage Havbrug i nordlige As Vig.

Miljøstyrelsen anmoder i høringsbrevet en oplyst række myndigheder og organisationer oplyser om, hvilke forhold inden for deres myndigheds- eller interesseområde, at placeringstilladelse og sammenlægning vurderes at kunne være til hinder for gennemførelsen af projektet.

Uagtet at vi må konstatere at høringsmaterialet er yderst sparsomt og ikke rummer nogen konsekvensvurderinger af det ansøgte, har Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund følgende bemærkninger:

1. Konsekvensvurderinger for vandområde 217 og 219
2. Indsatsbehov i vandområdeplan 2021-27
3. Udarbejdede rapporter i sagen er ikke sendt til myndigheder og interessenter i forbindelse med høringen
4. Miljøfremmede stoffer – specielt påvirkning med kobber
5. Yderligere bemærkninger
6. Horsensafgørelsen fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet sag nr. 22/02461 fra 23. februar 2023

Ad.1. Det er efter vores opfattelse relevant at der er kendskab til

1. Konsekvenserne for Horsens Fjord af en udflytning
2. Konsekvenserne for As Vig og farvandet det er en del af (vandområde 219 Århus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav)
3. Konsekvenserne for Natura-2000 område 56 Horsens Fjord og havet øst for Endelave

Ad. 2. Indsatsbehov i vandområdeplan 2021-27

Samlet set vil de to sammenlægninger flytte Borre I og II og Hjarnø havbrug ud af fjorden og hermed fjerne en direkte udledning der på ca. 24 t N som i stedet tilføres i As Vig (Vandområde 219).

Hvorvidt sammenlægningerne enkeltvis eller tilsammen vil føre til en forringelse af tilstanden i vandområde 219, i form af fald i tilstandsklasse for nogle af de biologiske kvalitetslementer, vides ikke, men samlet set vil den direkte N-tilførsel til vandområdet stige med $24/57,3 \times 100 = 42\%$ af indsatsbehovet.

Den direkte N-tilførsel til Horsens ydre Fjord vil falde tilsvarende.

Jf. Vandområdeplan 2021-27 gælder følgende indsatsbehov: 207,4 t N Indre Horsens Fjord, 5,7 t N Horsens ydre Fjord og vandområde 219 57,3 t N.

Ad. 3. Udarbejdede rapporter i sagen er ikke sendt til myndigheder og interessenter i forbindelse med høringen

I høringsperioden er DN og DSF kommet i besiddelse af et udkast *Tillægsrapport – supplerende modellering af påvirkning af Natura 2000-områder ved udflytning af havbrug fra Horsens Fjord*, dateret 10.10.2023, bestilt af Miljøstyrelsen hos DHI.

Angiveligt er der tale om et tillæg til tidligere udkast til habitatkonsekvensvurdering for fortsat drift af As Vig Havbrug (DHI 22.12.2021), som vi også er kommet i besiddelse af.

AF Tillægsrapporten fremgår det desuden at Hjarnø Havbrug ønskes sammenlagt med Hundshage Havbrug.

DN og DSF finder det særdeles besynderligt, jf. de ovennævnte punkter, at der foreligger sådant materiale vedr. konsekvenser af udflytning af havbrug, uden at det finder vej til den igangværende høring. Det ville indlysende forbedre mulighederne for kvalificerede høringssvar hvis Miljøstyrelsen delte sine oplysninger med høringssparterne i stedet for at holde dem for sig selv.

Ad. 4. Miljøfremmede stoffer – specielt påvirkning med kobber

Tillægsrapporten indeholder oplysninger af stor betydning for hvorvidt en placeringstilladelse for sammenlagte havbrug kan komme på tale. Det interessante ved rapporten er ikke at den (formentlig) viser mindre påvirkning ind i N-2000 område 56 fra de sammenlagte havbrug end fra de nuværende positioner.

I stedet ser vi at der kan forventes problemer med overskridelser af Cu-indhold i sedimentet i havbrugsområdet ved sammenlægning(erne).

Der er pt ikke nogen fastlagt miljøkvalitetskrav til kobber (Cu) i sediment. I fravær af et sådan er det praksis at anvende Effect Range Low (ERL) på 34 mg Cu pr. kg. TS, som angiver grænsen for hvornår der ikke forventes effekter på bundfaunaen.

Ved As Vig Havbrug er der konstateret værdier over ERL i 7 ud af 15 sedimentprøver (jvf. ovennævnte Tillægsrapport fra DHI 22.12.2021) og der ses forhøjede værdier i området, som ikke alene forklares med et også forhøjet glødetab.

Tillægsrapporten henviser til FAQ 43 i Miljøstyrelsen "Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet", hvorefter der kan accepteres en årlig mertilførsel af Cu til sedimentet på 1% af miljøkvalitetskravet uden at det anses for væsentligt. I dette tilfælde ville 1% af ERL betyde en accepteret mertilførsel årligt på 0,34 mg Cu pr kg TS (idet ERL allerede er overskredet i havbrugsområdet).

Tillægsrapporten kan imidlertid ikke udelukke, at en sammenlægning af havbrug i området vil føre til større mertilførsler til sedimentet end 1% af ERL, hvilket i sig selv vil gøre sammenlægninger problematiske. Hertil kommer at den nævnte FAQ 43 pt er suspenderet på baggrund af den såkaldte Horsensafgørelse fra Miljø og Fødevareklagenævnet 22/02461 fra 23. februar 2023 og der er således ingen hjemmel til længere at tillade mertilførsler af nogen størrelse for miljøfarlige stoffer, hvor miljøkvalitetskravet allerede er overskredet i vandområdet, heller ikke midlertidigt eller for mindre dele af vandområdet.

Det står nemlig klart at nævnets afgørelse baseres på endog meget klare EU domstolsafgørelser om tolkning af Vandrammedirektivets ikke-foringelsesprincip. MST har ganske vist udsendt forslag til fortsat at anvende en sådan sediment-berigelses-praksis, men da de er ikke trådt i kraft, foreligger der ingen hjemmel til at anvende berigelser af sedimentet med 1% af miljøkvalitetskravet årligt ved allerede konstaterede overskridelser.

Det vil efter alt at dømmes heller ikke blive muligt fremover med de nævnte EU-domme. DN og DSF konkluderer med udgangspunkt i Tillægsrapporten og det eksisterende regelgrundlag, at en evt. sammenlægning af havbrug i As Vig skal kunne dokumentere, at der ikke sker yderligere Cu-tilførsel til sedimentet, idet Cu-koncentrationerne allerede er højere end den nuværende ERL-grænseværdi.

Ad. 5 Yderligere bemærkninger

Den ikke medsendte DHI Tillægsrapport 10.10.2023 omhandler primært virkninger på habitatområde N56 ud fra kriterier udvalgt i tidligere rapport herom.

Kriterie 1 Sedimentation af organisk materiale – vurderer rapporten ikke relevant, hvilket forekommer besynderligt i lyset af kriterie 2

Kriterie 2 Organisk berigelse af sedimentet – vurderes relevant med lokal stigning (vurderet ud fra et standardiltforbrug på 1 g O₂ pr m² /dag) på > 1 g O₂ pr m² /dag (dvs. mindst en fordobling) og > 0,1 g O₂ pr m²/dag ud til 400 meters afstand. Det øgede iltforbrug når ikke ind i N2000-området

Kriterie 3 Lys på bunden – påvirkes min. 2,5 og 5% uden for N2000-området

Kriterie 4 Bundvandets koncentration af ilt – vurderes ikke relevant

Medicin og hjælpestoffer i vand – alle under miljøkvalitetskravene for vand

Medicin og hjælpestoffer i sediment – alene Cu vurderes problematisk jvf. ovenfor.

DN og DSF hæfter sig dog ved at antibiotika vurderes ud fra kun 1 årlig behandling – hvor realistisk er det?

Modelperioden er 2014-18 – hvilket forekommer underligt. Det må være muligt at tage udgangspunkt i en nyere periode, når vi skriver 2024.

Alle produktionsbidrag introduceres i modellens øvre vandlag – hvor realistisk er det i As Vig, hvor foderspild og fiskefækalier, hurtigt vil kunne synke til bundvandlaget og da bundstrømme og overfladestrømme sjældent går samme vej, vil spredningsmønstrene kunne blive ganske misvisende med den antagelse.

Ad. 6. Horsensafgørelsen fra Miljø- og Fødevareklagenævnet sag nr. 22/02461 fra 23. februar 2023

Denne afgørelse medførte at Miljøministeren suspenderer dele af gældende Vejledning til bekendtgørelse om udledning af miljøfarlige stoffer.

I forbindelse med høring af en ny vejledning sendte DN et høringssvar dateret 9. november 2023.

Til Miljøstyrelsen Virksomheders orientering bringer vi her uddrag af DNs høringssvar.

Det er DNs opfattelse, at revisionen af vejledningen til fulde skal respektere MFKNs afgørelse og de relevante EU-domstolsafgørelser. Det er DNs opfattelse, at den gældende retstilstand efter MFKNs Horsensafgørelse med de EU-afgørelser, der deri henvises til, er følgende:

- Miljøkvalitetskrav (MKK) for miljøfarlige stoffer (MFS) skal som udgangspunkt overholdes i udledningen.
- Kan dette trods brug af BAT eller bedre ikke lade sig gøre må udledningen enten undlades eller der må udlægges blandingszone for problemstofferne med overholdelse af reglerne herfor (herunder at MKK for de pågældende MFS skal overholdes på blandingszonens rand, at alle udlæg af blandingszoner skal fremgå specifikt af vandområdeplanerne, at det skal godtgøres, at de er udlagt på baggrund af brug af BAT for de enkelte stoffer, og det skal fremgå for hver blandingszone, hvorledes man løbende skal minimere udstrækningen af denne).
- Hvis der allerede forekommer overskridelser af miljøkvalitetskravene for problemstofferne i vand/biota/sediment kan yderligere udledninger over miljøkvalitetskravene ikke komme på

tale, da en sådan merudledning over miljøkvalitetskravet udgør en yderligere (fastholdelse af) forringelse i laveste tilstandsklasse.

- Der skal altid være kendskab til de relevante koncentrationer i såvel nær- som fjernrecipienten (vand/sediment/biota) af de miljøfarlige stoffer, som er relevante i forbindelse med en ny eller øget udledning – ellers kan det ikke konkret vurderes, om vandområdet er i god eller ikke-god tilstand for stofferne, og hermed om en forringelse (i form af koncentrationsstigning) til over miljøkvalitetskravet kan blive resultatet af den ny eller øgede udledning.
- Bestemmelsen om ikke-forringelse gælder både for midlertidige forringelser og for dele af et vandområde.

Som det fremgår af MFKNs afgørelse med henvisninger til EU-domstolens afgørelser, er det desuden ikke i overensstemmelse med de EU-forpligtelser, som de danske myndigheder er pålagt ved vandrammedirektivet, at der i Miljøministeriets vejledning fortsat indgår en væsentlighedsvurdering, som miljømyndighederne forudsættes at tage udgangspunkt i ved deres stillingtagen til, hvorvidt der kan meddeles tilladelser til at udlede konkrete miljøfarlige stoffer, når miljøkvalitetskravet allerede er overskredet i vandområdet. Domstolspraksis fastslår nemlig *at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet.*

Den kemiske tilstand i Horsens Fjord og As Vig – MiljøGIS Vandområdeplan 2021-27

Konklusion:

På baggrund af ovenstående, kan Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund ikke se at det er muligt at imødekommende ansøgning om udflytning og sammenlægning af Borre I og Borre II med As Vig Havbrug i As Vig, idet de allerede konstaterede overskridelser af MKK (i dette tilfælde ERL) for Cu i sediment betyder, at introduktion af yderligere Cu-kilder til området vil medføre forringelse

Venlig hilsen

Henning Mørk Jørgensen

Rådgiver vandmiljø, hav- og fiskeripolitik

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Danmarks
Naturfredningsforening

Lars Brinch Thygesen

Natur- og Miljøkonsulent

Danmarks Sportsfiskerforbund
Skyttevej 5 – 7182 Bredsten